

Res Claritatis MONITOR

publicistický čtrnáctideník

ročník X., číslo 4

24. 2. 2013 / neprodejné

Z OBSAHU	Roztrhněte svá srdce. Homilie Benedikta XVI. na Popelční středu	04
	Pohled z Říma: Spolehněme se na papežovo svědomí	07
	Mučedníci komunismu: ThDr. Otakar Švec	08
	Církev a zákon o zdravotní péči	11

TRADICE OTCŮ

Ze starokřesťanské homilie z 2. století

Nemyslím, že by bylo marné, že jsem vám radil ke zdrženlivosti. Kdo se té rady přidrží, nebude litovat, ale zachrání sebe i mne, který jsem mu tu radu dal. Neboť odměna za to, že přivedeme ke spáse duši, která bloudí a hyne, není malá. Bohu, který nás stvořil, se můžeme odvděčovat tím, že ten, kdo mluví i kdo poslouchá, bude mluvit i poslouchat s vírou a s láskou.

Vytrvejme tedy v tom, v co jsme uvěřili, spravedliví a svatí, abychom se mohli s důvěrou obracet k Bohu, který říká: *Budeš volat, a odpovím ti: Zde jsem!* Toto slovo je přece znamením velkého zaslíbení, neboť Pán sám o sobě prohlašuje, že je pohotovější dávat, než ho my prosíme. Když nás tedy zahrnuje taková štědrost, nezavidíme si navzájem, že jsme dostali tolik dobrého. Neboť stejně jako tato slova přinášejí štěstí těm, kdo podle nich jednají, nesou i odsouzení těm, kdo jich nedbají.

Když jsme tedy, bratři, dostali tak velkou příležitost k pokání, obraťme se včas k Bohu, který nás povolal, dokud máme někoho, kdo nás přátelsky přijme. Když se zřekneme pozemských rozkoší a nedovolíme své duši, aby hověla svým zlým choutkám, dostane se nám Ježíšova smilování. [...] Dobré je tedy dávat almužny jako pokání za hříchy; půst je lepší než modlitba, milodar lepší než obě dvě. Vždyť láska přikrývá množství hříchů a modlitba z dobrého svědomí vytrhuje ze smrti. Blahoslavený je každý, kdo se v tom osvědčí jako dokonalý; neboť almužna zmiřňuje hřích.

Čiňme tedy pokání z celého srdce, ať nikdo z nás nezahyne. Pomáhejme si navzájem, abychom i ty, kdo jsou slabí, přiváděli k dobrému, abychom tak byli zachráněni všichni, a vzájemně se obračejme a povzbuzujme.

Astronomické hodiny, katedrála Notre Dame v Chartres. Foto: Wikimedia Commons, Selbymay (C)

Čas nejsou peníze, čas je život

Spisovatel Michael Ende napsal roztočilou knížku s názvem *Děvčátko Momo a ukradený čas*. Hlavní postavou je malé děvče, které přebývá na pokraji města v polorozpadlém amfiteátru. Jako sirotek je Momo odkázána na dobrodiní chudého okolí. Sousedé jí v bývalém antickém divadle upravili malou komůrku a občas přinesli trochu jídla. Momo dovedla lidem naslouchat, když k ní přicházeli se svými starostmi a potřebovali nějakou radu. Pro každého měla dostatek času, a už tím jim pomáhala řešit jejich problémy. – Ve městě se náhle začaly pohybovat šedé postavy vážných pánů s doutníky a koženými aktovkami, kteří kupovali od lidí jejich čas. Tak přišli třeba k holiči a přemluvili ho, aby se zákazník neztrácel čas a vyřídil je beze slov, a ušetřené minuty prodal oněm pánům.

Stejně dopadl syn staré matky, který ji ošetřoval a večer jí předčítal z novin a knih. Na radu šedivého pána dal matku do ústavu a ušetřený čas výhodně prodal. I další lidé spolu přestali komunikovat, byli jeden vůči druhému chladní, nervózní a bez radosti; ale měli peníze za prodaný čas. Proti šedým pánům, kteří šířili neklid a vzájemnou zášť, vytáhlo do boje právě děvčátko Momo. Jeden starý pán, Mistr Hóra, ji zasvětil do tajemství lidského času, když jí řekl, že všechen čas, který jsme nepřijali a neprožili svým srdcem, je ztraceným časem. Momo tuto myšlenku šíří všude kolem sebe a je v tom úspěšná, takže šedí pánové odcházejí poražení a mezi lidmi se opět vrací radost a dobrá nálada, protože mají opět dostatek času pro sebe i pro druhé.

Dokončení na str. 3

Foto: <http://ncronline.org>

Benedikt XVI. se vzdává úřadu papeže

Svatý otec Benedikt XVI. oznámil v pondělí 11. února 2013 při veřejné konzistoři ve Vatikánu, že se ke dni 28. února 2013 vzdává svého úřadu:

„Drazí bratři, svolal jsem tuto konzistoř nejenom kvůli třem kanonizacím, ale také proto, abych vám oznámil rozhodnutí velké důležitosti pro život Církve. Po opakovaném zpytování vlastního svědomí jsem před Bohem došel k jistotě, že moje síly z důvodu pokročilého věku již nestačí na náležitě vykonávání petrovského úřadu. Jsem si dobře vědom, že tato služba pro svou duchovní povahu musí být konána nejenom činy a slovy, ale neméně také utrpením a modlitbou. Nicméně, v dnešním rychle se měnícím světě zmítaném záležitostmi velkého významu pro život víry je pro řízení Petrovy bárky a hlásání evangelia zapotřebí také tělesných i duševních sil, kterých mi v posledních měsících ubylo natolik, že musím uznat svoji neschopnost spravovat úřad, který mi byl svěřen. Proto s vědomím závažnosti tohoto úkonu zcela svobodně prohlašuji, že se vzdávám služby římského biskupa, nástupce svatého Petra, kterou mne pověřili kardinálové 19. dubna 2005, takže od 28. února 2013 ve 20 hod. bude římský stolec, stolec svatého Petra uprázdněn a bude zapotřebí, aby ten, komu to přísluší, svolal konkláve, které zvolí nového papeže.

Drazí bratři, opravdu vám ze srdce děkuji za veškerou lásku a práci, s níž jste spolu se mnou nesli tíži mého úřadu, a prosím o odpuštění za všechny své nedostatky. Nyní svěřujeme církev svatou péči našeho Nejvyššího Pastýře, našeho Pána Ježíše Krista, a prosíme jeho svatou Matku Marii, aby svou dobrotivou mateřskou přímluvou pomohla otcům kardinálům při volbě nového papeže. Pokud jde o mne, chci nadále z celého srdce svým životem oddaným modlitbě sloužit svaté Církvi Boží.“

RaVat

Mimořádná pouť do Říma na poslední audienci Svatého otce Benedikta XVI.

Poutní centrum královéhradecké diecéze organizuje mimořádnou pout' do Říma na poslední audienci Svatého otce Benedikta XVI.

Na poslední veřejné vystoupení papeže Benedikta XVI. se chystají statisíce věřících z celého světa, mezi nimi i zhruba dvě stě Čechů. Svátý otec se rozloučí při audienci na svatopetrském náměstí den před svým odchodem na odpočinek, ve středu 27. února 2013.

Věřící z České republiky chtějí podle organizátorů mimořádné pouti poděkovat Svatému otci za jeho službu a vřelý vztah k naší zemi.

Organizací pouti do Říma bylo pověřeno poutní centrum Biskupství královéhradeckého, kde je také možnost se na cestu přihlásit. Připravena je cesta autobusy ve dnech 26. 2. – 1. 3. 2013 s dvoudenním pobytem v Římě a také letecká pout'.

Zájemci se mohou obracet na zástupce poutního centra P. Pavla Dokládala nebo Hanu Francákovou:
e-mail: poutnik@bihk.cz
mobil: 731 646 800 nebo 731 598 752 nebo 731 598 751

Biskupství královéhradecké

Charita připravila pro věřící akci Postní almužna

K postní době již tradičně patří duchovně-formační akce *Postní almužna*. Během tohoto období mají věřící v České republice možnost návratu ke starobylé tradici – almužně. Takto získaný finanční obnos pak pomůže lidem v nouzi v daném místě.

Postní almužna byla zahájena na Popeleční středu a potrvá do konce postu. Lidé si ve své farnosti vyzvednou papírové pokladničky neboli postničky a do těch pak ukládají peníze za požitky, které si během půstu odepřeli. Může jít například o pamlsky či cigarety. Získaný obnos na konci půstu předají zpět do kostela, odkud putuje podle dohody farnosti a místní Charity na pomoc lidem v nouzi.

„Tato cesta duchovního prožitku je zvláště vhodným nástrojem pro rodiny při prožívání postní doby s dětmi. Je mnoho cest, jak se uskromnit ve svých potřebách a prospět tím nejenom druhým, ale také sami sobě. Je v tom skrytý hluboký sociální rozměr křesťanské víry,“ říká olomoucký arcibiskup Jan Graubner.

Postní almužna je pořádána s pověřením České biskupské konference. Letos jde již o pátý ročník této akce. Podrobnosti a aktuality o akci jsou uvedeny na webových stránkách www.postnialmuzna.cz.

Charita ČR

RC Monitor si můžete objednat na adrese: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5, e-mail: redakce@claritatis.cz nebo na internetových stránkách <http://res.claritatis.cz>. Zde se také můžete zaregistrovat, máte-li zájem o pravidelné zasílání zpráv e-mailem. Periodikum je distribuováno zdarma a lze jej v požadovaném počtu kusů objednat na adrese redakce. Jeho vydávání je možné jedině díky zasláním darům, které pokrývají náklady na tisk a distribuci. Náklady na jedno číslo jsou přibližně 20 Kč, což za rok činí 440 Kč. Všem dárcům Pán Bůh zaplať. Dary lze podle § 15 odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb. uplatnit pro snížení základu daně.

Rok víry: Charta práv rodiny

„Charta práv rodiny“ a pouť rodin ze všech koutů světa k hrobu svatého Petra u příležitosti Roku víry, obnova skutečné hodnoty rodiny ve společnosti usilující o narušení svého „genomu“: to jsou jen některé z mnoha iniciativ, které v pondělí 4. února 2013 představila tisku Papežská rada pro rodinu.

Arcibiskup Vincenzo Paglia, předseda Papežské rady pro rodinu, prezentoval podrobnosti o konferenci „Z Milána do Filadelfie: Perspektivy Papežské rady pro rodinu“, jež analyzovala výsledky 7. světového setkání rodin, které se konalo v Miláně v květnu loňského roku. Arcibiskup poznamenal, že tato událost ukázala, jak významnou sílu představují rodiny v Církvi a ve společnosti. „Nesmíme zapomínat, že rodina je i nadále základním ‚zdrojem‘ naší společnosti. Ze statistik jednoznačně vyplývá, že rodina je na prvním místě, pokud jde o bezpečnost, poskytování útočiště, podporu života, a stále patří mezi největší přání většiny mladých lidí. Potřeba rodiny je rovněž vepsána v lidském srdci, protože Bůh nám říká: ‚Není dobré, aby člověk byl sám.‘“

„Tato hluboká pravda, která tak radikálně ovlivňuje lidský život, je podle všeho současnou alternativní kulturou zatlačena do pozadí. Stále více se stupňuje individualismus, který rozkládá rodinu i ostatní formy společnosti. Proto je rozpad rodiny největším problémem současné společnosti,“ řekl dále arcibiskup Paglia.

„Církev,“ pokračoval, „je znepokojena současnou krizí manželství a rodiny, protože si je vědoma, že obě tyto instituce jsou evangeliem, dobrou zprávou pro muže a ženy, kteří jsou dnes často sami, chybí jim láska, rodičovství a podpora. Církev, ‚odbornice na lidskost‘, dobře ví, jak vysokou cenu za křehkost rodiny dnes platí hlavně děti (narozené i nenarozené), staří lidé a nemocní. V různých historických obdobích docházelo k proměnám, a dokonce i k hlubokým proměnám instituce rodiny. Ale nikdy nebyl opuštěn její ‚genom‘, její nehlubší dimenze, totiž to, že je tato instituce tvořena mužem, ženou a dětmi. Právě proto je naléhavě nutná pečlivá kulturní reflexe a ještě razantnější obrana rodiny, je třeba ji co nejrychleji učinit středem politického, ekonomického i kulturního myšlení v mnoha zemích a mezinárodních organizacích a přizvat k tomu i věřící jiných náboženských tradic a všechny lidi dobré vůle.“

news.va

Další zprávy najdete na internetových stránkách <http://res.claritatis.cz>.

Dokončení ze str. 1

Čas je nejdůležitější surovinou, kterou máme v dostatečné míře k dispozici. Je navíc rozdělována velmi spravedlivě, neboť každý dostáváme na den plných 24 hodin, ať jsme mladí nebo staří, ať pracujeme u soustruhu nebo uklízíme ulice. Záleží ovšem jen na nás, co z této suroviny vytvoříme, tedy jak darovaný čas zhodnotíme. Zamysleme se nad průběhem vlastních dnů, jak se v jejich rámci vypořádáváme s úkoly a povinnostmi, jak řadíme věci neodkladné před ty, které mohou počkat, jak probíhají naše jednání, schůzky a různá vyřizování, a kolik času věnujeme svému duchovnímu životu. Sem patří pravidelná modlitba, krátké zamyšlení nad Písmem a samozřejmě bohoslužba, abychom jmenovali jen to nejdůležitější. Kdo určuje důležitost všeho? Ten, který všechno stvořil, když určil dráhu Slunci, Měsíci i naší Zemi. Učme se tedy vnitřní pozornosti. Nečekejme, až se stane něco, nač nemáme vliv. Trpělivost souvisí s ekonomii času a není to pasivní čekání, až se něco stane. Vyžaduje od nás naopak prožívat přítomnost plně a zcela, věnovat jí patřičnou pozornost a být i vnitřně u věci, kterou se zabýváme. Netrpělivost nás naopak nutí utéci z místa a času, kde se právě nalzáme, takže i důležité věci pak odkládáme na zítřek; jenže ony se dějí právě teď, v okamžiku, který máme naplnit něčím hodnotným. Cvičme se ve využívání darovaného času, který je i podle apoštola Pavla natolik krátký, že bychom jej neměli promarnit zbytečnostmi.

P. Miloslav Michael Fiala OPraem, duchovní u Nejsvětějšího Srdce Páně v Praze-Vinohradech, bývalý prezident České katolické charity a mluvčí ČBK
Převzato z <http://zeliv.eu>, redakčně upraveno, kráceno

SLOVO KNĚZE

U příležitosti svátku Stolce sv. Petra chceme Bohu zvláště děkovat za současného nástupce prvního z apoštolů – za Svatého otce Benedikta XVI. Převzal vedení Petrovy lodičky ve složitě době a po velkém papeži bl. Janu Pavlovi II. Uměli jsme si tehdy jen málo představit, jak bude moci na pastýřskou službu svého předchůdce navázat...

Plodný Benediktův pontifikát předčil všechna naše očekávání. Na apoštolském stolci spočinul učený a moudrý teolog. Jeho kázání, katecheze, projevy, exhortace a encykliky vycházejí od Krista, jsou hluboké, obsažné a přitom srozumitelné a jasnozřivé. Pro mne osobně je velkým povzbuzením číst kterýkoli papežův text. Zvláště si cením papežova osobního vyznání víry v Krista – v trilogii *Ježíš Nazaretský*.

Benedikt XVI. vyniká i v osobní apoštolské službě. Koná četné kroky, aby co nejvíce lidí přivedl ke Kristu či ke všeobecné (katolické) jednotě v Kristu. Komunikuje s židy i muslimy, odvážně navštěvuje ohrožené křesťany v Turecku, prohlubuje vztahy s pravoslavnými patriarchy, snaží se o obnovení jednoty se stoupcí arcibiskupa Lefebvra, přijímá do lůna Kristovy Církve celé komunity anglikánů a na různých fórech oslovuje i četné nevěřící, ať už při obhajobě lidské důstojnosti a přirozených práv či v dialogu s vědeckou veřejností, na „nádvořích národů“ a také při návštěvě naší vlasti.

Jak Svatému otci leží na srdci trpící (např. nemocní a hladem v Africe) a pronásledovaní (v Číně, Vietnamu, v Iráku a v Sýrii...). Kolik diplomatického úsilí náš papež vynaložil ke zmírnění těchto pohrom a zlořádů. A opět se též osobně solidarizuje se souženými při nebezpečné návštěvě v Libanonu. A jak teprve působí na mladé lidi v Kolíně, Sydney a Madridu... zestárlý věkem, ale stále mladý Kristovým Duchem.

Cítím smutek, že náš drahý papež z Petrova stolce odchází, ale pevně věřím, že i v tomto rozhodnutí sleduje Boží vůli a prospěch Kristovy Církve. Chvála Pánu za velké světlo, kterým je pro nás i pro svět – slovem i příkladem – papež Benedikt XVI.

fr. Pavel Maria OP

fr. Pavel M. Mayer OP,
dominikánský kněz,
magistr noviců

DĚDIČNÝ HŘÍCH

Z čítanky „Víra Církve“ sestavené z textů Josepha Ratzingera

Vyhánění z ráje. Foto: <http://www.bl.uk>

Nic se dnes nezdá více cizí, ano absurdní, jako nauka o dědičném hříchu, neboť podle našeho pojetí vina přece může být jen to nejosobnější; Bůh přece neřídí koncentrační tábor, v němž platí kolektivní vina, je to svobodný Bůh, Láska, a každého volá jménem. Jaký je tedy správný výklad pojmu „dědičný hřích“?

Abychom našli odpověď, není zapotřebí nic menšího než naučit se znovu lépe chápat člověka. Musíme si znovu ujasnit,

že žádný člověk není uzavřen sám do sebe, že nikdo nemůže žít jenom ze sebe a pouze pro sebe. Dostáváme svůj život nejen v okamžiku narození, nýbrž každý den zvnějšku, od druhého, od toho, co není mé Já, a přece mu patří. Člověk nemá sám sebe pouze v sobě, ale také mimo sebe; žije v těch, které miluje; v těch, z nichž žije a pro které tu je. Člověk je vztah a svůj život, sebe sama, má pouze na způsob vztahu. Já sám nejsem zcela já, nýbrž v „Ty“ a z „Tebe“ jsem „Já“ sám. Být opravdu člověkem znamená stát ve vztahu lásky, onoho Od a Pro. Hřích však narušuje nebo ničí vztah. Je popřením vztahu, protože chce z člověka udělat boha. Je ztrátou vztahu, narušením vztahu, a proto opět není uzavřen do jednotlivého „Já“. Když zničím vztah, pak tento proces – hřích – zasáhne také druhého nositele vztahu, celek. Proto je hřích vždy proviněním, které postihuje také druhého, které mění svět a rozvrací jej. Proto platí: Je-li takto struktura vztahů lidského bytí od počátku narušena, vstupuje člověk od té chvíle do světa poznamenaného výrazně

narušenými vztahy. S lidským bytím, jež je dobré, dostává zároveň svět narušený hříchem. Každý z nás vstupuje do spleti, v níž jsou vztahy narušeny. Každý je tedy již od samého počátku ve svých vztazích porušen, nedostává je takové, jaké by měly být. Hřích se ho zmocňuje a on jej páchá. Tím je také jasné, že se člověk nemůže sám vykoupit. Omyl jeho existence spočívá právě v tom, že chce pouze sám sebe. Vykoupení, tedy svobodní a opravdoví můžeme být jen tehdy, přestaneme-li chtít být bohem; zřekneme-li se nezávislosti a soběstačnosti. Jen tehdy můžeme být vykoupeni, tj. stát se sebou samými, dostaneme-li a přijmeme-li správné vztahy. Naše mezilidské vztahy však závisejí na tom, že měřítko naší stvořenosti je vždy ve vertikále, a právě v tom tkví porušení. Protože je narušen vztah stvoření, může být naším vykupitelem pouze Stvořitel. Můžeme být vykoupeni jenom tehdy, když ten, od něhož jsme se odloučili, k nám znovu přijde a podá nám ruku.

<http://www.dbk-shop.de>
Přeložil P. Josef Koláček SJ

ROZTRHNĚTE SVÁ SRDCE

Homilie Svatého otce Benedikta XVI. na Popeleční středu

V homilii na Popeleční středu, při své poslední veřejně slavené mši svaté, povzbudil Benedikt XVI. věřící, aby s důvěrou a radostí vstoupili do svatopostní doby, doby milosti příhodné k obrácení.

Drazí bratři a sestry, dnes na Popeleční středu začínáme novou postní dobu, etapu, která potrvá čtyřicet dní a dovede nás k radosti Pánových Velikonoc, k vítězství Života nad smrtí. Shromáždili jsme se ke slavení eucharistie podle starobylé římské tradice *stationes quaesimali*. Tato tradice stanoví, že místem konání prvního statio je bazilika svaté Sabiny na Aventinském vršku. Okolnosti

chtěly, abychom se shromáždili ve vatikánské bazilice. Dnes večer je nás kolem hrobu svatého Petra mnoho také proto, abychom jej prosili o přímělu za církev v této zvláštní chvíli a obnovili svoji víru v Nejvyššího Pastýře, Krista Pána. Pro mne je to vhodná příležitost, abych dříve než ukončím petrovskou službu, poděkoval všem, zvláště věřícím římské diecéze, a prosil o zvláštní vzpomínku v modlitbě.

Čtení, která jsme slyšeli, nám dávají podněty, které jsme s milostí Boží povolání během této postní doby proměnit v konkrétní postoje a skutky. Církev nám především znovu dává mocnou pobídku, se kterou se prorok Joel obrací k izraelskému lidu: „Nyní – praví Hospodin – obraťte se ke mně celým svým srdcem, s postem, nářkem a pláčem!“ (Jl 2,12–18).

Síla Božího milosrdenství

Budiž zdůrazněn výraz „z celého srdce“, což znamená ze středu našeho smýšlení a cítění, od kořenů našich rozhodnutí, voleb a skutků, tedy gestem naprosté a radikální svobody. Je však takovýto návrat k Bohu možný? Ano, protože existuje síla, která nesídlí v našem srdci, ale vyvěrá ze srdce samotného Boha. Je to síla jeho milosrdenství. Prorok dále říká: „Obráťte se k Hospodinu, svému Bohu, neboť je dobrotivý a milosrdný, shovívavý a plný lásky, slituje se v neštěstí“ (v. 13).

Návrat k Pánu je možný jako „milost“, protože je dílem Božím a plodem víry, kterou vkládáme do jeho milosrdenství. Tento návrat k Bohu se však stane konkrétní skutečností v našem životě jedně tehdy, když Pánova milost pronikne do nitra, otřeše jím a dá nám sílu „roztrhnout svá srdce“. A prorok nám od Boha předkládá dále tato slova: „Roztrhněte svá srdce, a ne pouze šaty“ (v. 13). I v našich dnech jsou vskutku mnozí ochotni „roztrhnout si šaty“ při skandálech a nespravedlnostech, přirozeně dopouštějí-li se jich druzí, ale zdá se, že je málo těch, kteří by byli ochotni naložit tak se svým „srdcem“, svým vlastním svědomím a vlastními úmysly a dovolit Pánu, aby je přetvořil, obnovil a obrátil.

Kající pouť celé Církve

Ono „obráťte se ke mně celým srdcem“ je pokyn, který se týká nejenom jednotlivce, ale také společenství. Slyšeli jsme v prvním čtení: „Na Siónu zatrubte na polnici, nařídte půst, svolajte shromáždění, svolajte lid, zasvěťte obec, sezvěte starce, shromážděte děti i kojence: ženich ať vyjde ze svého pokoje, nevěsta ze své ložnice“ (v. 15–16). Komunitní dimenze je ve víře a v křesťanském životě podstatným prvkem. Kristus přišel, „aby rozptýlené Boží děti shromáždil v jedno“ (srov. Jan 11,52). Ono církevní „my“ je společenstvím, ve kterém nás Ježíš shromažďuje (srov. Jan 12,32): víra je nezbytně církevní. A to je důležité připomenout a žít právě v této postní době. Každý ať si uvědomí, že se na tuto kající pouť nevydává sám, nýbrž spolu s mnoha bratry a sestrami, v Církvi.

Prorok se nakonec pozastavuje nad modlitbou kněží, kteří se obracejí se slzami v očích k Bohu a říkají: „Nevydávej

své dědictví v potupu, aby nám nevládli pohané. Proč se má mezi národy říkat: «Kdepak je ten jejich Bůh?»“ (Jl 2,17). Tato modlitba nás vede k zamyšlení jednak nad důležitostí svědectví víry a křesťanského života každého z nás i našich společenství, aby vyjevovalo tvář Církve, a jednak nad tím, jak je tato tvář někdy hyzděna. Myslím zvláště na viny proti jednotě Církve, na rozdělení církevního těla. Žít postní dobu v intenzivnějším a zřetelnějším církevním společenství, překonávat individualismy a rivalitu je pokorným a cenným znamením pro ty, kteří jsou více vzdáleni anebo jsou k ní lhotejší.

Ted' je ta doba příhodná

„Hle, teď je ta «doba příhodná», hle, teď je ten «den spásy!»“ (2 Kor 6,2). Slova apoštola Pavla křesťanům v Korintě znějí i nám s naléhavostí, která nepřipouští ab-

Návrat k Bohu vede
skrze Kříž, následováním
Krista cestou na Kalvárii,
k naprostému sebedarování,
cestou od egoismu
a uzavřenosti k vytváření
prostoru Bohu, jenž otevírá
a přetváří naše srdce.

senci či netečnost. Několikrát opakovaný výraz „ted'“ říká, že tuto chvíli si nemůžeme nechat utéci. Je nám nabídnuta jako jedinečná a neopakovatelná příležitost. A pohled apoštola Pavla se soustředí na sdílení, kterým chtěl Kristus charakterizovat svůj život, když přijal celé lidství a vzal na sebe hřích lidí.

Kořen našeho ospravedlnění

Věta svatého Pavla je velmi silná: „Bůh z něj kvůli nám učinil hřích.“ Ježíš, nevinný a svatý, „ten, který byl bez hříchu“ (srov. 2 Kor 5,21), vzal na sebe tíži hříchu a sdílel s lidstvem úděl smrti, a to smrti na kříži. Smíření, které je nám nabízeno, stálo tu nejvyšší cenu, totiž na Golgotě vztyčený kříž, na kterém byl přibit Syn Boží učiněný člověkem. V tomto ponoření Boha do lidského utrpení a propasti zla spočívá kořen našeho ospravedlnění. „Návrat k Bohu celým srdcem“ vede naši postní dobou skrze Kříž, následováním Krista cestou, která vede na Kalvárii, k naprostému sebedarování. Je to cesta, na níž je třeba se učit každý den vycházet z našeho egoismu a naší uzavřenosti, abychom dávali prostor Bohu, jenž otevírá a přetváří srdce. A svatý Pavel připomíná, jak má znít zvěst Kříže kázáním Slova, kterého je apoštol vyslancem; pokyn pro nás, aby se tato postní cesta vyznačovala pozornějším a usilovnějším nasloucháním Božímu slovu, světlu, které osvětluje naše kroky.

Ugolino di Nerio: Cesta na Kalvárii (1325). Foto: Wikimedia Commons

V úryvku z Matoušova evangelia, který je součástí takzvaného horského kázání, Ježíš odkazuje na tři základní praktiky stanovené mojíšským zákonem: almužnu, modlitbu a půst. Jsou to také tradiční indikace k tomu, jak odpovédět v postní době na pozvání „vrátit se k Bohu celým srdcem“. Ježíš však zdůrazňuje, že autenticitu každého náboženského gesta má označovat kvalita a pravdivost vztahu k Bohu. Proto pranýřuje náboženskou přetvářku, jednání, které chce vypadat, postoje, které hledají potlesk a souhlas. Pravý uředník neslouží

sobě samému či „publiku“, nýbrž Pánu, v jednoduchosti a velkorysosti: „A tvůj Otec, který vidí i to, co je skryté, ti odplatí“ (Mt 6,4.6.18). Naše svědectví pak bude tím pronikavější, čím méně budeme hledat svoji slávu a budeme si vědomi, že odměnou spravedlivého je Bůh sám, sjednocení s ním tady dole, na cestě víry, a na konci života, v pokoji a světle setkání s ním, tváří v tvář, navždy (srov. 1 Kor 13,12).

Drazí bratři a sestry, začínáme s důvěrou a radostí postní dobu. Ať v nás mocně zní výzva k obrácení: „obratte

se k Bohu celým srdcem“ přijetím jeho milosti, která z nás činí nové lidi onou překvapivou novostí, jež je účastí na samotném životě Ježíšově. Nikdo z nás ať tedy není hluchý k této výzvě, která je nám určena také tímto strohým, prostým a zároveň působivým obřadem udělování popelce, ke kterému za okamžik přistoupíme. Kéž nás v tomto čase provází Pan-
na Maria, Matka Církve a vzor každého autentického uředníka Páně. Amen!

*Přeložil P. Milan Glaser SJ
Radio Vaticana
(Mezitimulky redakce)*

KONCIL OTCŮ A KONCIL MEDIÁLNÍ

Z promluvy Benedikta XVI. na setkání s římským klérem

Ve čtvrtek po Popelčnické středě se konalo tradiční setkání papeže s kněžími římské diecéze. Účastníci setkání přivítali Benedikta XVI. dlouhým aplausem. Kardinál Agostino Vallini oslovil Svatého otce jménem římského kléru a v závěru své promluvy řekl: „Mohu Vás ujistit, Svatosti, jménem všech římských kněží, kteří mají papeže opravdu rádi, že se budeme snažit ještě více se modlit za Vás a na Vaše úmysly, aby vděčná láska – je-li možno – ještě více vzrostla. Děkujeme, Svatý otče, požehnejte nám.“

Benedikt XVI. poté pronesl promluvu na téma „Druhý vatikánský koncil ve vzpomínkách a nadějích jeho svědka“. V jejím závěru poukázal na jedno důležité rozlišení, jež je třeba mít na paměti:

„Chtěl bych nyní ještě dodat jednu věc. Byl Koncil Otců (biskupů) – pravý koncil, ale byl také koncil mediální, který sám byl něco jako koncil, a svět vnímal koncil skrze média. Koncil, který s okamžitou účinností dosahoval k lidem, byl mediální koncil, nikoli koncil Otců. Koncil Otců se uskutečňoval v rámci víry a byl koncilem víry, která hledá porozumění, která hledá porozumění sobě samé a snaží se chápat Boží znaky své doby, snaží se odpovédět na výzvu Boží v této chvíli a najít slova pro dnešek i zítřek, a tedy byl to koncil *fides quaerens intel-*

lectum. Naproti tomu koncil žurnalistů se přirozeně neuskutečňoval v rámci víry, nýbrž v rámci dnešních mediálních kategorií, tzn. mimo víru a v odlišné hermeneutice. Byla to politická hermeneutika. Pro média byl koncil politickým záplením, bojem o moc mezi různými proudy v Církvi. Bylo jasné, že média zaujmou takovou pozici, která se jim jeví jako slučitelná s jejich světem. Byli takoví, kteří usilovali o decentralizaci Církve, o moc biskupů a potom také – za pomoci výrazu ‚Boží lid‘ – o moc lidu, laiků.“

Byla to trojí otázka: moc papeže a její přenesení na biskupy a na všechny, tedy svrchovaná moc lidu. Přirozeně, že podle médií měl tento přístup být schválen, prosazen a posílen. A totéž platí pro liturgii. Média se nezajímají o liturgii jako o úkon víry, nýbrž jako o něco, kde se dělá něco srozumitelného, jako o nějakou činnost společenství, profánní záležitost. A víme, že existovala také určitá tendence, která byla podložena i historicky, totiž tvrzení, že ‚Sakrálnost je záležitost pohánů, popřípadě Starého zákona, zatímco v Novém zákoně platí pouze fakt, že Kristus zemřel za hradbami, tzn. v profánním světě.‘ Posvátnost (sakrálnost) má tedy údajně vyústit do světskosti, profánnosti také na poli náboženského kultu. Bohoslužba, kult, již není kultem,

nýbrž úkonem společenství, společnou účastí, a účast je aktivita. A tyto výklady, banalizace idejí koncilu, byly zhoubné v praxi a při aplikaci liturgické reformy, zrodily se ve vizi, která stála mimo koncil a jeho klíč, kterým je víra. A podobně tomu bylo v otázce Písma: Písmo je historickou knihou, s níž je třeba zacházet pouze z historického hlediska atd.

Dobře víme, jaký vliv měl na všechny tento mediální koncil. Byl dominantní a účinný, způsobil četné kalamity, mnohé problémy, mnoho reálného ochuzení: zavřené semináře a řeholní konventy, banalizovaná liturgie... Pravý koncil se při své konkretizaci a realizaci potýkal s těžkostmi. Virtuální koncil byl silnější než ten reálný, avšak reálná síla koncilu byla přítomna a postupně a stále více se uskutečňuje a stává se pravou silou, která je také pravou reformou, pravou obnovou Církve.

Zdá se mi, že 50 let po koncilu vidíme, že se tento virtuální koncil hroutí, vytrácí a ukazuje se v celé své duchovní síle pravý koncil. A je naším úkolem právě v tomto Roce víry, aby se mocí Ducha Svatého uskutečnil a Církev byla skutečně obnovena. Věříme, že nám pomůže Pán. Já svou modlitbou v ústraní budu stále s vámi a společně půjdeme vpřed spolu s Pánem, v jistotě, že zvítězí Pán.“

Radio Vaticana

SPOLEHNĚME SE NA PAPEŽOVO SVĚDOMÍ

Loučení se Svatým otcem

Minulou středu se vatikánská aula Pavla VI. zaplnila dlouho před začátkem generální audience. Čekali jsme na Benedikta XVI. s pohledem upřeným na známý reliéf zmrtvýchvstalého Krista a na prázdné papežské křeslo před ním. Až nesnesitelně výmluvný pohled. Před dvěma dny Benedikt XVI. ohlásil abdikaci. Byla to tedy předposlední audience. Lidem tekly slzy jak na pohřbu. Papež sice neumírá, ale odchází na dobro. Už ho neuslyšíme, nebude pro nás sloužit eucharistií... Snad ještě napíše nějakou teologickou esej nebo knihu, ale z veřejného života navždy zmizí.

Proto ten smutek a konsternace. Ale nejen to. Také obdiv, ba snad i entuziasmus. Mnoho lidí, Vatikán nevyjímaje, čekalo na tuto chvíli téměř celých osm let. Přečkali ten pro ně obtížný pontifikát. S nepokrytou radostí přijímají demisi protivníka, s nímž si často nedokázali poradit. I to lze číst mezi řádky v projevech uznání proudících do Vatikánu téměř z celého světa.

Na Popeleční středu jsem byl na poslední veřejné mši svaté Benedikta XVI. Kázání bylo vynikající, jako obvykle. Mistrně napsané a mistrně přednesené se silou proroka. Jak v této situaci chápat papežova slova, že není s to pokračovat v Petrově službě? Vždyť právě znovu dokázal, že nás jeho slovo stále posilňuje ve víře, osvěcuje Božím slovem, očišťuje od mylných představ a v době krize napomáhá čelit světu. Petrovská služba se však neomezuje pouze na učení víry. Papež musí vést Církev rovněž jiným způsobem: jmenovat biskupy, zasahovat do řešení nejrůznějších krizí... V naplňování těchto úkolů mu je nápomocný velký aparát Římské kurie. Jistě můžeme rozvíjet nejrůznější domněnky. Kdyby vatikánské úřady fungovaly lépe, kdyby jej spolupracovníci lépe zastupovali v jeho úkolech, mohl by snad Benedikt XVI. zůstat v úřadu déle a zaměřovat se na učení víry... Myslím, že rozhodnutí Svatého otce má být pro

Foto: <http://stiri.ortodoxe.org>

Papež nás svou abdikací zarmoutil. Učí nás však také jistotě, že osudy Církve jsou v Božích rukou.

nás všechny příležitosti ke zpytování svědomí, nakolik jsme podporovali papeže svojí prací a modlitbou, nakolik jsme si uvědomovali, že on naši podporu potřebuje.

V tomto kontextu stojí za povšimnutí jeden drobný detail, který vyšel najevo díky nepatrné indiskrétnosti papežova staršího bratra P. Georga. V jednom z rozhovorů prozradil, že lékaři Benediktu XVI. zakázali transatlantické lety. Jinak řečeno zakázali mu cestu do Ria de Janeira na Světový den mládeže naplánovaný na letošní červenec. Toto ultimátum v posledku ovlivnilo rozhodnutí Benedikta XVI., který chtěl, aby se setkání mládeže v Riu účastnil papež. Lze tedy říci, že Svatý otec rezignuje na úrad nejen kvůli jakémusi blíže nedefinovanému dobru Církve, ale konkrétně z lásky k mladým, aby na svém setkání v Riu měli papeže.

Benedikt XVI. přistupuje ke své abdikaci s největší vážností. Ví, že rozhodnutí, k němuž dospěl, je závažné, a chce, abychom i my porozuměli vážnosti aktuální situace. Na druhé straně však Benedikt XVI. vyznačuje pokoj, pohodu ducha a plnou důvěru k Pánu Bohu. Jeho postoj postupně přechází také na věřící, pomáhá jim důvěřovat svědomí papeže, který ve svobodě před Bohem dospěl k rozhodnutí odejít. Benedikt XVI. nám tak snad ještě naposled ukazuje svým jednáním na hlavní obsah svého pontifikátu, důsledný teocentrismus, vědomí, že Bůh je nejdůležitější také v přístupu k Církvi. „Oporou a světlem – řekl papež při audienci – je pro mne vědomí, že Církev patří Kristu, který ji nikdy nepřestane vést a pečovat o ni.“ Jistě, od 28. února zůstane křeslo Kristova náměstka v aule Pavla VI. po několik týdnů prázdné. Vždy tam však zůstane Zmrtvýchvstalý Pán.

Krzysztof Bronk

*Krzysztof Bronk,
redaktor a publicista*

MUČEDNÍCI KOMUNISMU

Kněží a řeholníci zemřelí ve věznicích a táborech nucené práce

Jednou z výrazných postav české Církve 20. století je kanovník od svatého Víta v Praze ThDr. Otakar Švec. Na jeho životním příběhu se přesně ukazuje dramatická historie našich dějin – brutální nacistická okupace i komunistický teror.

Otakar Švec se narodil 27. srpna 1888 v Plzni. Pocházel z rodiny klempíře a měl čtyři sourozence. Studoval na klasickém gymnáziu v Plzni. Po maturitě vstoupil do semináře a byl poslán na teologická studia do Říma. 29. února 1912 byl vysvěcen na kněze a v červnu téhož roku složil doktorát z teologie. Po návratu do vlasti nastoupil jako kaplan v Počepicích, po dvou letech pak byl přemístěn do Divišova. Od roku 1915 působil osm let u sv. Mikuláše v Praze.

Během první světové války působil jako katecheta na dívčím lyceu a reálce v Praze 7. Stal se také zpovědníkem studentů Strakovy akademie a vicerektorem pastorační mládeže na Malé Straně. Po první světové válce vstoupil do Československé strany lidové a stal se členem Orla. Působil také jako zpovědník u Milosrdných sester sv. Karla Boromejského v Praze. Od roku 1920 pracoval po celá 20. a 30. léta na apoštolské nunciaturě jako překladatel a nunciův referent. V roce 1923 se stal kaplanem u sv. Cyrila a Metoděje v Praze. Několik let pak řídil Charitativní sdružení sv. Cyrila a Metoděje, v jehož vývařovně dostávalo denně jídlo 60 chudých dělníků. Také podporoval ukrajinské uprchlíky a emigranty z Podkarpatské Rusi. Na mnoha místech Prahy vedl misie a kázal. V únoru 1929 byl ustaven metropolitním kanovníkem u sv. Víta, od téhož roku působil také jako examinátor na teologické fakultě a už od 20. let jako advokát na církevním soudu.

Vězeň Dachau a Mauthausenu

Za 2. světové války byl nacisty vězněn: 31. května 1942 byl zatčen v Praze gestapem a vyšetřován referentem gestapa pro věci církevní K. Oberhauserem

v Petschkově paláci, do poloviny července 1942 byl vězněn na Pankráci, pak byl převezen do Terezína. Jako důvod zatčení uvádělo gestapo jeho styky s nunciaturou, duchovní správu českých dělníků v Říši, již zařizoval ve spolku sv. Rafaela a rovněž jeho přátelské vztahy s Židy (snažil se pomáhat pokřtěným Židům

ThDr. Otakar Švec. Foto: archiv autora

utéct do ciziny). Od 7. září 1942 byl vězněn v Mauthausenu.

Na jeho život v Mauthausenu vzpomínali později jeho spoluvězni, kteří mu chtěli pomoci v době jeho věznění komunistickým režimem: „*Rádi bychom se mu odvděčili za nesčíslná dobrodíní, jimiž nás staré politické vězně v koncentračním táboře, tj. v nejtěžší době našeho života, tak štědrě zahrnoval a posiloval, abychom vydrželi. Přes přísný zákaz návštěvy nemocných na izolovaných blocích*

se sdílnými nemocemi byl tento lidumil jediným knězem v KLM (koncentrační tábor Mauthausen, pozn. autora), který bez ohledu na národnost, rasovou nebo politickou příslušnost spoluvězňů riskoval těžké tresty věznitelů a vlastní život nákazou, jen aby vyhověl volání nemocných a umírajících po duchovní útěše. Nikdy nezapomněl vzít s sebou kus svého chleba nebo něco z potravinového balíčku, který dostal z domu.“

Od 1. prosince 1944 byl P. Švec vězněn v Dachau, kde se dočkal osvobození. Z koncentračního tábora se vrátil s podlomeným zdravím. Znovu pak působil jako metropolitní kanovník sv. Víta. 18. července 1947 pak obdržel za své statečné chování za okupace a věznění v koncentračních táborech dvě vyznamenání od prezidenta republiky – Československou vojenskou medaili za zásluhy I. stupně a Československý válečný kříž 1939. Od roku 1947 stál z pověření arcibiskupa Berana v čele Katolické akce v českých zemích.

Vatikánský špion

Po komunistickém převratu byl P. Švec zatčen jako přední spolupracovník arcibiskupa Berana už 13. října 1949 a přes rok držen ve vazbě a vyšetřován. Byl přiřazen k ostatním pomocníkům biskupů a souzen v zinscenovaném monstrprocesu s biskupem Zelou a spol., při přelíčení konaném ve dnech 27. listopadu – 2. prosince 1950 u Státního soudu v Praze. Pro trestné činy velezrady, vyzvědačství a podvodu byl odsouzen na 20 let. P. Švec byl obviněn, stejně jako za nacistů, že udržoval špionážní kontakty s internunciaturou v Praze, že vedl „protistátní“ Katolickou akci, rozmnožoval pastýřské listy a další „ilegální tiskoviny“.

P. Švec byl vězněn ve Valdicích a na Mírově. Už v době jeho vyšetřování ve vazbě se pokoušeli bývalí spoluvězni z koncentračního tábora v Mauthausenu spolu se sourozenci P. Švece vy-moci pro něj u nejvyšších představitelů komunistického režimu, z nichž mnozí také prošli nacistickými tábory, propuštění a omilostnění. Od února 1950 až do odsouzení intervenovali postupně opakovaně u ministra spravedlnosti Alexeje Čepičky, ministra zdravotnictví Josefa Plojhara, náměstka předsedy vlády Zdeňka Fierlingera, generálního tajemníka Rudolfa Slánského.

Nebojácný, charakterní a přímý

Znovu intervenovali ve prospěch P. Švece od počátku roku 1952, poté co se dověděli, že u něj propukla TBC pátého a je v ohrožení života. Ve svém dopise prezidentu republiky Gottwaldovi píše: „Každý nepředpojatý politický vězeň z Mauthausenu, který tam přišel do styku s Dr. Švecem, potvrdí podle pravdy mimořádné zásluhy tohoto spoluvězně. Byl jediným z cca 39 kněží vězněných v koncentračním táboře Mauthausen, který přes hrozbu nejpřísnějších trestů našich vězňů vnikal i do infekčních baráků na ‚Russenlágru‘ na zavolání těžce trpících a umírajících, aby je duchovně posílil a podaroval.“

Jeho charitativní činnost neznala rozdílu národnostního, politického neb rasového, pomáhal vždy těm nejobozejším. Dával hladovým ze svého nepatrného přidělu chleba i polévky a téměř pravidelně rozdával obsah balíčků, které dostal z domova. Nepočítal při tom s odplatou. Byl nebojácný, charakterní a přímý, a proto velmi oblíben. Jest znám případ, kdy Dr. Švec se neohroženě postavil v komandu Weberei proti kápovi – obávanému vrahu z povolání – Heinrichu Hackenbrachtovi, když tento utloukal spoluvězně – ruského zajatce, invalidu... Dr. Švec zachránil před jistým zaplavinovým tuberkulózou postiženého ing. Františka Klomínka, otce popraveného studenta Klomínka, aktivního člena odboje KSČ. I přes další žádosti a intervence byla žádost o amnestii pro Dr. Švece 20. června 1952 usnesením Státního soudu v Praze zamítnuta.

Přesto se sourozenci a bývalí spoluvězni nevzdali a znovu intervenovali. Po dalších zamítnutích žádosti o milost krajskou prokuraturou i ministerstvem spravedlnosti, přičemž dosavadní žádosti nebyly prezidentu vůbec doručeny, se rodina a bývalí spoluvězni znovu obraceli na prezidenta Zápotockého a jeho ženu. Žádali alespoň přerušení trestu z důvodu potřeby akutní odborné léčby na klinice a speciálních léků, aby v nejbližší době P. Švec nezemřel ve věznicích. Spoluvězni z koncentračního tábora napsali desítky dopisů, vykonali několik osobních návštěv na ministerstvech a využili své kontakty i mezi komunisty, aby P. Švece za každou cenu zachránili. 7. srpna 1954

„Kanovníka Otakara Švece bych hned vedle číhošťského faráře Toufara označil jako mučedníka Církve, mučedníka za víru,“ píše ve svých pamětech opat Anastáz Opasek.

amnestoval A. Zápotocký P. Švecovi dvě třetiny trestu. Přesto si měl ještě těžce nemocný vězeň odpykat zbývajících 18 měsíců trestu. V té době ho na Mírově stihla navíc mrtvice, takže ochrnil i na pravou ruku a velmi špatně mluvil.

Propuštěn zemřít

Usnesením Generální prokuratury v Praze byl P. Švecovi 3. listopadu 1954 prominut zbytek trestu a 12. listopadu byl podmíněčně propuštěn. Jeho neteř o tomto zásahu píše: „Bývalí vězňové z koncentráku napsali petici prezidentu Zápotockému, aby byl strýc propuštěn, protože s ním nelidsky zacházeli, zhmoždili mu bitím páteř, udělali z něj mrzáka. Prezident Zápotocký žádosti vyhověl...“

Z vězení byl P. Švec propuštěn těžce nemocen, bezmocný a byl trvale upoután na lůžko. Nejprve byl předán příbuzným, ale vzhledem k závažnosti jeho zdravotního stavu záhy převezl na ortopedickou kliniku v Praze 2 a poté léčen ve fakultní nemocnici u sv. Anny v Brně,

kde už v roce 1951 během výkonu trestu podstoupil operaci páteře. Koncem roku 1955 byl přemístěn do Ústavu pro choroby stáří v Mělníce-Podolí. 29. května 1958 zemřel na infarkt v mělnické nemocnici. 2. června 1958 byl pohřben do rodinného hrobu na Ústředním hřbitově v Plzni.

Kněz velmi zbožný a opravdový

O P. Švecovi píše ve svých vzpomínkách i opat Anastáz Opasek: „Kanovníka Otakara Švece bych hned vedle číhošťského faráře Toufara označil jako mučedníka Církve, mučedníka za víru. ... Jeho osud byl až tragický. Byl vězněn nacisty i komunisty. Vypomáhal před válkou na nunciaturě – jako český kněz. Byl poradcem a tlumočnickem. Zmínil jsem, že byl také činný ve Sdružení svatého Gabriela, které bylo mezinárodní a staralo se o emigraci lidí z Československa. Tato činnost byla vlastně důvodem jeho zatčení nacisty.“

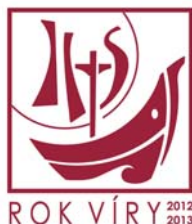
Po válce se vrátil z Dachau. Byl pak často nemocen, přesto konal svůj úřad při pražském arcibiskupství dál a opět docházel na nunciaturu, po válce změněnou na internunciaturu. Jednou mi, mladému člověku, řekl: ‚Nabízejí mi z Říma jedno biskupství, jmenoval které, ale já mám často zánět nervů, jako nemocný člověk je přece nemohu přijmout.‘ Čili byl to poctivec, člověk, který nebyl ješitný ani kariérista. Jeho práce na internunciaturě byla jedním z důvodů jeho druhého zatčení a věznění. Byl zatčen nějaký čas po mně. Nemocný člověk. Ve vězení jsme ho jenom někdy zahlédli. Většinou po rozsudku ležel. Jak jsme zjistili, byl také do-vezen do Kartouz, kde byli shromážděni vězni z církevních procesů. Podle vyprávění s ním velmi surově zacházeli ve vyšetřovací vazbě... Byl to kněz velmi zbožný a velmi opravdový. Člověk z Dachau a z Mauthausenu.“

Vojtěch Vlček

Další díl v čísle 6/2013

Mgr. Vojtěch Vlček, historik a pedagog, spolupracuje s Českou křesťanskou akademií a Ústavem pro studium totalitních režimů

ZNAMENÍ VÍRY

Kříž je symbolem naší víry. Tímto znamením vyznáváme jednak víru ve tři božské osoby, Otce, Syna a Ducha Svatého, a také víru v to, že nás Kristus, Boží Syn, svou smrtí na kříži vykoupil.

Možná trochu podceňované a často i dost ledabyle prováděné bývá znamení kříže. Přestože je to znamení jednoduché a správně se „pokřížovat“ zvládnou už i malé děti, je dostatečně výmluvné i výstižné. Je to znamení vlastní křesťanům, jímž vyznávají svou víru.

Toto znamení je spojené s celými dějinami křesťanství. Tertulián († 220) i svatý Augustin († 430) ho jasně zmiňují. Loni jsme slavili 1700 let od vítězné bitvy u Milvijského mostu, kdy císaři Konstantinu i jeho vojsku bylo zjeveno, že „v tomto znamení zvítězí“.

V západním obřadu můžeme rozlišit dva způsoby znamení kříže.

Tím prvním – i když už málo užívaným – je řecký kříž, neboli malý, který se užíval více při soukromých modlitbách a s jinými slovy se používá při liturgii před evangeliem dodnes.

Tento kříž vypadá tak, že palcem pravé ruky děláme malé znamení kříže na čele, ústech a hrudi a přitom říkáme: Ve jménu Otce i Syna i Ducha Svatého. Amen.

Na čele se značíme s tím, že chceme, abychom měli ve své mysli pevně

za pravdu všechno, co Bůh zjevil. Na ústech se značíme křížem, abychom věrně Boží pravdy vyznávali. A nakonec na hrudi, abychom Boží zjevení uchovávali v srdci a žili podle něj.

Druhý způsob znamení kříže je latinský kříž, neboli velký. Jeho místo je především v liturgii, ale prakticky se přenesl i do všech soukromých modliteb věřících.

Děláme ho tak, že se dotýkáme pravou rukou čela a pak hrudi, levého a pak pravého ramene a přitom opět říkáme stejná slova: Ve jménu Otce i Syna i Ducha Svatého. Amen.

Toto znamení nás celé obepíná, objímá naši mysl i naše srdce a veškeré naše konání, abychom cele patřili Kristu, který se pro nás nechal ukřížovat.

Nejdůležitější na obou těchto znameních kříže je to, že jsou to znamení naší víry, protože už tímto samotným znaméním vyznáváme jednak svou víru ve tři božské osoby – Otce, Syna a Ducha Svatého, a jednak to, že nás Kristus, Boží Syn, svou smrtí na kříži vykoupil. Což jsou dvě nejdůležitější pravdy naší víry,

které jsou obsaženy i v šesteru základních pravd víry.

Proto tímto znamením nešetříme a veškeré modlitby jím začínáme i končíme. Sama liturgie, zvláště ona starší, jimi byla doslova protkána. Je to znamení, které můžeme dělat i na veřejnosti (např. před jídlem a po jídle v restauraci) a tak se nenápadně, ale přitom jednoznačně přiznat ke své víře.

Proto je pochopitelné, že křesťanské umění toto znamení od počátku přijalo a ztvárnilo na mnoho způsobů. Proto je kříž s ukřížovaným povinnou výbavou kostela a oltáře. Proto také příbytky věřících zcela přirozeně zdobí tento kříž. Proto se předává hned záhy katechumenům. Proto se dává do rukou umírajícím. Proto je ochranou před pokušením a Zlým. Proto je znamením Božího požehnání.

fr. Cyprián Suchánek OP

P. Mgr. Cyprián Suchánek OP, rektor kostela sv. Bartoloměje v Praze

Sedmý ročník festivalu proti totalitě Mene Tekel

V týdnu od 25. února do 3. března 2013 se bude konat VII. ročník mezinárodního festivalu proti totalitě, zlu a násilí, pro paměť národa *Mene Tekel*. Tématem letošního ročníku festivalu je „umění v nesvobodě“.

V pondělí 25. února v 11 hod. proběhne pietní shromáždění u pamětní desky Senátu Parlamentu ČR při příležitosti 65. výročí památného pochodu studentů za svobodu a demokracii na Pražský hrad dne 25. února 1948. Ve 13 hod. začne slavnostní vernisáž sedmidílného mezi-

generačního výstavního projektu „Umění v nesvobodě“ pod záštitou rektora Univerzity Karlovy v Praze Prof. V. Hampla. Slavnostní zahájení festivalu se pak uskuteční v 15 hod. v chrámu sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí v Praze.

Národní filmový archiv se k tématu festivalu připojí cyklem českých budovalských komedií z počátku 50. let minulého století, doprovázených výstavou dobových filmových plakátů.

Součástí festivalu bude i česká premiéra dokumentu lotyšské režisérky

Dzintry Geky *Sibiřská bilance* o stalin-ské deportaci lotyšských obyvatel na Sibiř v roce 1941, dále hudební přehlídka „Rockem proti totalitě“, výstava „Totalita v Evropě“ a rekonstrukce soudního procesu s Karlem Peckou.

Festival zakončí ekumenická bohoslužba za popravené, umučené a zemřelé politické vězně v neděli 3. března v katedrále sv. Víta, Václava a Vojtěcha.

Podrobné informace o programu najdete na webových stránkách *Mene Tekel*.
<http://www.menetekel.cz>

CÍRKEV A ZÁKON O ZDRAVOTNÍ PÉČI

Strategická situace po roce a co bude dál

Jak se vyvíjí nejvážnější konfrontace mezi Církví a federální vládou v historii USA, způsobená regulačním zákonem uvádějícím v platnost Obamovo nařízení o zdravotní péči?

Jelikož se katolická církev a Obamova administrativa blíží prvnímu výročí nejvážnější konfrontace mezi Církví a federální vládou v historii USA – konfrontace způsobené regulačním zákonem uvádějícím v platnost Obamovo nařízení o zdravotní péči –, bude dobré podívat se, jaká je nyní strategická situace, a zamyslet se nad tím, co bude dál. Připomeňme si nejprve, co je zde předmětem sporu.

Zákon

Na počátku roku 2012 Obamova vláda nejprve oznámila a poté dokončila nařízení, kterým byl začleněn požadavek „preventivních služeb“ do zákona o ochraně pacientů a cenově dostupné péči, známého jako *Obamacare*. Nařízení vydané ministerstvem zdravotnictví a sociálních služeb v podstatě vyžaduje, aby zdravotní pojištění včetně toho, které hradí zaměstnavatel, pokrývalo antikoncepci, látky vyvolávající potrat a sterilizaci bez jakýchkoli dalších poplatků (či „spoluúčasti“). Zákon sice činí výjimku pro určité církevní zaměstnavatele, jeho definice „církevního zaměstnavatele“ je však absurdně úzká, a nevztahuje se tudíž na drtivou většinu katolických škol a institucí poskytujících sociální služby či lékařskou péči, protože zaměstnávají i nekatolíky a slouží nekatolíkům.

Zákon o zdravotní péči tedy vyžaduje, aby většina katolických institucí a zaměstnavatelů poskytovala „služby reprodukčního zdraví“ nebo „preventivní služby“, o kterých katolická církev soudí, že jsou silně nemorální. Tento zákon tudíž katolíkům vážně brání ve svobodném praktickém jejich náboženském přesvědčení. A toto přesvědčení není žádnou abstrakcí. Nábožensky formované katolické morální přesvědčení se podílí na budování kultury a vytváří důležité instituce: utváří étos a činnost katolických vzdělávacích, chari-

tativních a sociálních organizací a formuje jak profesní, tak soukromý život svědomitých katolíků.

Katolická církev svým bojem proti zákonu o zdravotní péči chrání a podporuje náboženskou svobodu v plnosti, jelikož se tato první svoboda dotýká jak institucí, tak jednotlivců. Církev si činí nárok na základní právo na náboženskou svobodu, aby mohla být sama sebou, a to alespoň ve své službě chudým, zranitelným a přehlíženým; a Církev hájí základní právo na náboženskou svobodu pro věřící lidi, aby mohli být sami sebou,

Budou-li katolické organizace nuceny rozhodovat se mezi příkázáním Ježíše Krista a nařízením Obamy, bude to úder do srdce svobody náboženství, na níž jsou Spojené státy založené.

jak ve svém profesním, tak i v osobním životě. Tím, že si Církev nárokuje a brání náboženskou svobodu v plnosti, obhajuje americké pojetí, s nímž je katolické učení v naprostém souladu, že „náboženskou svobodu“ nelze omezit (což Obamova vláda podle všeho chce udělat) na soukromé právo zvolit si určitý životní styl – v tomto případě životní styl uctívání Boha. Náboženská svoboda v plnosti je mnohem více než uctívání bez občanskoprávní odpovědnosti, ačkoli i to k ní jistě patří.

Je třeba také připomenout, a dokonce zdůraznit, že Obamova vláda vložila toto břemeno na katolické instituce a katolické zaměstnavatele zbytečně, a tudíž agresivně. Vláda Spojených států má mnoho způsobů, jak distribuovat antikoncepci

a látky vyvolávající potrat či jak poskytovat sterilizaci. Nemusí z katolických institucí a katolických zaměstnavatelů dělat vládní agenty, aby uskutečnila své politické cíle. Tím, že se o to pokouší prostřednictvím donucovací státní moci (tj. prostřednictvím pravomoci vybírat vysoké finanční pokuty za nedodržení zákona), porušuje to, co je již dlouho chápáno jako bezpečná hranice mezi státem a občanskou společností ve Spojených státech.

Odpověď biskupů

Tváří v tvář této hrozbě, kterou nevyhledávali, ale nemohli ji ignorovat, katolíci biskupové Spojených států pod vedením předsedy biskupské konference kardinála Timothyho Dolana z New Yorku a předsedy zvláštního výboru biskupské konference pro náboženskou svobodu arcibiskupa Williama Loriho z Baltimoru vedli po celý rok 2012 zásadovou, energickou kampaň proti tomuto protiústavnímu, diskriminačnímu a zcela zbytečnému zákonu. Biskupové se nejprve pokoušeli přesvědčit vládu, že by zákon o zdravotní péči měl být zrušen. Vláda poté předložila návrh „kompromisu“, který by formálně přesunul povinnost poskytovat (a hradit) „preventivní služby“ z církevních institucí a zaměstnavatelů uplatňujících výhradu svědomí na pojišťovny. Biskupové rozpoznali, že tato taktika je podvod, a zopakovali svou výzvu, aby byl zákon zrušen, a znovu zdůraznili, že jsou ochotni vládě vysvětlit své obavy a obhájit je.

Jelikož vláda nebyla ochotna ustoupit, biskupové potvrdili svůj jednotný odpor k zákonu na zasedání předsednictva biskupské konference v březnu a znovu na setkání celé konference v červnu. Biskupové také zahájili akci „čtrnáct dní za svobodu“, která po celé zemi vyvolala manifestace za náboženskou svobodu

Foto: <http://www.thoughtsfromaconservative.com>

a vyvrcholila o Dni nezávislosti při mši ve washingtonské bazilice Národního chrámu Neposkvrněného početí za účasti více než 5000 věřících a televizních kamer, které bohoslužbu přenášely do celých Spojených států. Po celé léto a podzim biskupové a katolické konference v jednotlivých státech zdůrazňovali prvořadý význam náboženské svobody při volební kampani roku 2012. Závěrečný průzkum 6. listopadu prokázal, že biskupy uposlechla jasná většina katolíků, kteří se pravidelně účastní slavení mše svaté.

Právní bitva

Kdyby nejvyšší soud Spojených států shledal *Obamacare* protiústavním, bezprostřední krize ohrožující katolické instituce a katolické zaměstnavatele uplatňující výhradu svědomí by se zmírnila, protože by se tak prokázalo, že zákon o zdravotní péči a další prováděcí předpisy jsou diskutabilní. Ale jelikož se k takovému výsledku zatím nedospělo, byly proti zákonu podány desítky žalob od katolíků i protestantů u federálních soudů po celé zemi. V polovině prosince 2012 žalobu podalo více než 110 navrhovatelů, mezi nimiž jsou i střední školy, univerzity, charitativní organizace, dobrovolná sdružení, podniky a diecéze. V současné době je projednáváno více než 40 takových žalob.

Žalující v těchto žalobách tvrdí, že zákon o zdravotní péči porušuje zákon

o náboženské svobodě (RFRA) z roku 1993, který byl schválen převážnou většinou v obou komorách Kongresu a podepsán prezidentem Billem Clintonem. Podle RFRA může vláda Spojených států výrazně zasáhnout do svobody praktikovat náboženství pouze tehdy, pokud je zjevné, že takový zásah je „nejméně omezujícím prostředkem k prosazení státního zájmu“. Vzhledem k tomu, že již existuje několik způsobů, kterými vláda „prosazuje“ svůj zájem usnadnit distribuci antikoncepce a látek vyvolávajících potrat a poskytování sterilizace, zdá se být jasné, že nový zákon je zcela zbytečným břemenem pro zaměstnavatele, kteří kvůli svému náboženskému přesvědčení mají výhrady k poskytování těchto služeb.

Žalující se zatím ve čtyřech případech domohli vydání předběžného opatření, které jim poskytuje úlevu ohledně tohoto zákona. Byly vyhlášeny pouze dva nepříznivé rozsudky v této věci, oba jsou podivně odůvodněné, a jeden z nich je v současné době projednáván u odvolacího soudu pro 10. obvod. Navíc každý z šesti případů, ve kterých již bylo vydáno rozhodnutí, zahrnuje i žaloby firem zaměřených na zisk, a v takovýchto sporech se v některých kruzích obvykle hledí na požadavek náboženské svobody značně skepticky. Proto se zdá, že není nerozumné očekávat podobná rozhodnutí v neprospěch nového zákona o zdravot-

ní péči, pokud jde o žaloby podané zaměstnavateli z neziskového sektoru, např. církevními středními a vysokými školami, církevní charitou, církevními organizacemi poskytujícími sociální služby, církevními zdravotnickými zařízeními a diecézemi.

Dosavadní průběh sporu naznačuje, že rozhodnutí nejvyššího soudu o zákonu o zdravotní péči nebude vyžadovat další komplikovaný výklad prvního dodatku ústavy. Obamův zákon má velmi malou šanci projít přes vysokou latku nastavenou zákonem RFRA o omezení svobodného praktikování náboženství, což je právní otázka stojící v čele žalob proti zákonu o zdravotní péči. Proto se zdá velice rozumné očekávat, že nejvyšší soud dá nakonec právním námitkám proti tomuto zákonu za pravdu, neboť v lednu 2012 potvrdil i „ministrskou výjimku“ ze zákona o rovné příležitosti v zaměstnání v poměru hlasů 9 : 0. K tomuto rozhodnutí se připojili i dva soudní porotci jmenovaní Obamovou vládou.

Mezi tím, co je teď a co bude potom

Celý rok má katolická církev ve Spojených státech všechny důvody se domnívat, že vítěz v bitvě o náboženskou svobodu, do níž byla nucena se zapojit, když byl dokončen zákon o zdravotní péči. Přesto bude dost dlouho trvat – asi rok a půl, možná déle –, než bude vydáno definitivní soudní rozhodnutí. Mezi tím zákon 1. srpna 2012 vstoupil v platnost (pro všechna zdravotní pojištění obnovená po tomto datu), ačkoli mnoho katolických institucí mohlo využít ročního „bezpečného útočiště“ (tj. doby, kdy nemusí vyhovět zákonu), které vláda povolila –, období, které kardinál Dolan popsal jako „rok, během něhož bychom měli zjistit, jak znásilníme své svědomí“, a jako úlevu zjevně určenou k tomu, aby se po volbách v roce 2012 působnost zákona mohla ještě více rozšířit. „Bezpečné útočiště“ skončí 1. srpna 2013 – jaký strategický přístup by měla Církev zaujmout v období mezi tím, co je dnes a co bude potom – to znamená v době mezi plnou platností zákona po „bezpečném útočišti“ a před rozumně očekávaným konečným vítězstvím u nejvyššího soudu?

1. Za prvé je třeba mít stále na paměti, co je to za zákon – jedná se o svévolné nařízení, kterým se zavádí *Obamacare*, nejde o regulaci vyžadovanou právními předpisy. Tento zákon může být v budoucnu zrušen regulačním opatřením, mohl být zrušen už v roce 2012, kdyby volby dopadly jinak, vláda jej může zrušit hned teď, když se tak rozhodne; zrušit jej může také budoucí vláda. Navzdory červnovému rozhodnutí nejvyššího soudu ve sporu *NFIB versus Sebeliusová* a prezidentovu znovuzvolení zákon právně nestojí na pevném základě, nyní ani v budoucnu.

2. Pokud zákon není již uzavřenou záležitostí, není pevně dána ani délka „bezpečného útočiště“. Kdyby se tak vláda rozhodla, mohla by prodloužit „bezpečné útočiště“ i pro období po 1. srpnu 2013 a rozšířit je tak, aby zahrnovalo zaměstnavatele z řad neziskových organizací – a pokud by opravdu nechtěla omezovat katolické zaměstnavatele, mohla by vše zařídit do doby, než soudy vyřeší otázku legality tohoto zákona. Přestože vláda, která se vždy zdála být rozhodnuta přimět katolickou církev (a další instituce občanské společnosti) k poslušnosti, pravděpodobně takový krok neučiní, lze „bezpečné útočiště“ prodloužit a rozšířit legislativně: jako součást jednání o rozpočtu mezi Sněmovnou reprezentantů a Bílým domem nebo odmítnutím poskytnout prostředky k prosazení zákona. Ve Sněmovně reprezentantů panují nálady nepřející tomuto zákonu a daly by se nalézt účinné způsoby, jak tyto nálady rychle využít k prodloužení „bezpečného útočiště“, což by přineslo alespoň dočasnou úlevu institucím a zaměstnavatelům, kteří nyní čelí obtížným rozhodnutím ohledně plnění nařízení zákona.

3. Od počátku sporu američtí biskupové zaujímají správné ústavní a právní stanovisko, že zákon o zdravotní péči je nespravedlivým porušením práv jak církevních institucí, tak zaměstnavatelů s námitkami svědomí poskytovat pojištění na „služby“, které považují za morálně nepřijatelné. Je nezbytné, aby si tento přístup zachovali, dokud nebude dosaženo právního vítězství. Proto musí biskupové rozhodně odmítnat jakýkoli pokus Obamovy vlády rozdělit opozici tím, že poskytne „kompromis“ církevním insti-

tucím, zatímco trvá na tom, že se zákon vztahuje na laické zaměstnavatele, kteří mají nábožensky opodstatněné námitky svědomí. Jakýkoli souhlas s takovým „kompromisem“ by nejen zmařil snahu o právní řešení této záležitosti, ale také by závažně poškodil učitelskou autoritu biskupů a jejich další pastorační vedení.

4. Jelikož nedošlo k prodloužení období „bezpečného útočiště“ a k rozšíření jeho působnosti, nelze jednoduše odpovédět na dilemata, jimž čelí ti, kdo mají námitky svědomí a musí nebo brzy budou muset jednat v souladu s tímto zákonem. Prozatímní taktiku k řešení těchto

dilemat pravděpodobně budou navrhnout církevní představitelé či teologové anebo tito společně. Žádná z prozatímních taktik se nemůže vzdát principu, že zákon je nespravedlivý a ilegální, neměla by vytvořit nevratné postupy nebo precedenty a nesmí zmařit širší strategický cíl anulovat zákon právní cestou.

5. Vzhledem k volebním výsledkům z roku 2012 vede nejschůdnější cesta ke konečnému vítězství v tomto sporu skrze federální soudy. Je zcela jistě možné, ba dokonce pravděpodobné, že k právní shodě o tom, že tento zákon je zjevným porušením zákona o nábožen-

23 / 3 / 2013
12.30 sobota
Husova 8 / Praha

ZMĚNA PRO ŽIVOT

POCHOD PRO ŽIVOT

Potratový zákon je v platnosti už 56 let.
Zbytečně připraví o život 66 dětí denně.
Pojďme to změnit.

pochodprozivot.cz

Pro více informací
nás kontaktujte na 603 976 231

HNUTÍ
PRO ŽIVOT
ČR

ské svobodě, dojde v roce 2013 – tato shoda by pravděpodobně znamenala úlevu jak pro církevní instituce, tak pro zaměstnavatele z řad ziskových společností. Proto je nezbytné věnovat velkou péči tomu, aby se zabránilo zničení vyhlídky na uspokojivé soudní vyřešení této záležitosti – buď veřejnou diskusí o možné „dohodě“ s vládou nebo neopatrným veřejným pojednáváním zajímavých, avšak abstraktních teologických otázek, které budou nevyhnutelně probírány v médiích a na veřejnosti a mohly by být vládou a soudy vykládány jako pokus ospravedlnit způsob, jak z konfliktu vycouvat, nebo ještě hůře, jako legitimní podlehnutí nátlaku. Jde o právní a politický boj, ne o univerzitní seminář z morální teologie, a tak je třeba k tomu přistupovat.

Thomas More, stratég a taktik

V průběhu celého roku 2012 se nad diskusemi o zákonu vznášela vzpomínka na svatého Thomase Morea – anglického lorda kancléře, který se vzdal své funkce a nakonec přišel o život, protože odmí-

tl obětovat své náboženské přesvědčení a svědomí vůli krále Jindřicha VIII. Jelikož se spor o tuto záležitost povede i v roce 2013, je důležité si uvědomit, že More byl zásadový politik a takticky zdatný právník, který chtěl použít umění politiky a dostupné mechanismy, které nalézal v zákonech, na obranu dobra a prosazování práv svědomí.

Právě to biskupové Spojených států celý rok dělají: pomocí dostupných právních nástrojů a umění přesvědčovat se snaží napravit závažnou nespravedlnost.

Církevní představitelé jsou vybaveni k tomu, aby měli pochopení a byli vstřícní. Ale v případě zákona o zdravotní péči není možná žádná vstřícnost, protože se jedná v prvé řadě o princip spravedlnosti, který se dotýká každého Američana, ba dokonce se týká zdraví americké demokracie a další existence silné občanské společnosti ve Spojených státech. V průběhu roku 2012 katolíci biskupové správně trvali na tom, že to není zápas katolíků, ale spíše zápas Američanů: boj o potvrzení toho, co je od založení Spojených států uznáváno jako první svoboda, tedy náboženské svobody.

ných států uznáváno jako první svoboda, tedy náboženské svobody.

Bude to platit v roce 2013, stejně jako to platilo v roce 2012. Katolická církev se svými spojenci z jiných náboženských komunit a se spojenci z řad konstitucionalistů bude nejlépe sloužit Bohu a zemi, když bude s neústupností a dovedností působit v spleti právních argumentů a politického přesvědčování, dokud bude zákon v platnosti. To je strategický cíl, o který se Církev snaží pro Ameriku a také pro sebe a pro své věřící. Právní cesta k vítězství je vhodným, skutečně zásadním a taktickým způsobem, který se vyznačuje správným pochopením kardinální politické ctnosti, jíž je opatrnost.

George Weigel

<http://www.nationalreview.com>

Přeložil Pavel Štíčka

George Weigel (*1951), katolický teolog a čestný člen Centra pro etiku a veřejnou politiku ve Washingtonu, D. C.

Jak to vidí Michaela Freiová a Vojtěch Macek

Církev, volby a politika

Průběh volební kampaně i výsledek prezidentských voleb vybízí k novému promýšlení otázky o správném postoji Církve k politickému dění.

Před volbami uspořádal *Katolický týdeník* anketu na téma, kdo z obou kandidátů má bližší křesťanským hodnotám. Napsala jsem: „Křesťanské hodnoty“ jsou pojem natolik vágní, že se pod něj vejde téměř cokoli a díky tomu se na něj před volbami odvolává prakticky každý. U veřejného činitele by se mělo mluvit spíše o prosazování křesťanské morálky a sociální nauky Církve ve veřejné sféře. Klíčová je dnes ovšem pozice, kterou kandidát zaujímá tvář v tvář antropologické revoluci. Benedikt XVI. i předchozí papež naléhali resp. naléhají na to, aby veřejní činitelé zaujímali jasná stanoviska v antropologických otázkách – tedy hájili manželství a rodinu a bránili lidský život.

Tady mám s Karlem Schwarzenbergem problém. Je sice katolík a chodí do kostela, ale současně hlasoval pro registrované partnerství, podpořil rouhavou exhibici Pussy Riot v chrámu Krista Spasitele, angažoval se v neomarxistické straně Zelených... Díky tomuto názorovému mišmaši je pro mne těžko předvídatelný. Když ho – jako ministra zahraničí – vyzval lidovecký předseda Bělobrádek k silnějšímu angažmá Česka pro pronásledované křesťany, reagoval vlašně. Není mi také známo, zda se někdy vyjádřil k nebezpečí islamizace Evropy.

Miloš Zeman se za katolíka zřejmě nepovažuje, takže nemá smysl ho tímto metrem poměřovat.

K mému překvapení se odpověď objevila pod nadpisem „Osobnosti podporují Schwarzenberga“. Je ovšem pravda, že jsem se svým kritickým názorem byla jediná – zbylí respondenti (tuším asi osm) označili KS za jedinou možnou volbu.

Objevilo se několik podobně zaměřených iniciativ, k nimž se připojili i katolíci duchovní a členové nekatolických církví. U katolíků je překvapující, že pominuli argumenty o veřejných postojích KS, jak se projeví v jeho hlasování jako senátora (umožnění potratu cizinkám, registrované partnerství atd.) a v jeho politice jako ministra zahraničí (odmítnutí podpory pronásledovaným křesťanům, uznání Kosova...).

Díky Bohu, oba naši metropolitě (pražský i olomoucký) zachovali v této situaci důstojný odstup. Ne všichni kněží se ovšem zachovali stejně a někteří přímo doporučovali, koho volit. Jaký k tomu měli důvod? Nejčastěji se uvádělo, že KS je „noblesní“. I kdyby to tak bylo, patří „noblesnost“ k sociálnímu učení Církve?

Překvapilo mne ovšem, že kulturní fronta a část duchovních byla zaskočena tím, že KS nevyhrál. Nevím, co si představovali: může se u našeho zestárlého obyvatelstva prosadit kandidát, který na otázku po výši důchodu odpovídá, že ani neví, jestli nějaký bere? Jejich překvapení na sebe místy bralo až hysterickou formu – režisér Hřebejk označil jinak hlasující za prasata. Inu, noblesa.

Porovnání mapy podpory Miloše Zemana s mapou míry nezaměstnanosti v regionech i lokalitách ukazuje jasně,

o co v prezidentské volbě šlo: o rozdíl mezi „bohatými“ (ekonomicky nebo jinak úspěšnými) a „chudými“ (nezaměstnanými). Pochybuji samozřejmě, že toho Zeman pro chudé moc udělá – ostatně prezidentské pravomoci jsou dosti omezené. Ale nezaměstnaní v chudých regionech se patrně řídili pocitem, že potřebují být slyšeni. Tenhle pocit krásně vyjádřil Jarek Nohavica v písni „Pane prezidente, ústavní činiteli“: muž, který přišel o práci, opustila ho žena a děti na něj zapoměly, píše prezidentovi a prosí ho: „Pane prezidente, vy to všechno víte, vy mi rozumíte, vy se poradíte, vy to vyřešíte...“

Tím se dostávám k důvodu, proč tenhle článek vlastně píšu. Myslím totiž, že je na čase vést debatu o tom, jaký je správný postoj Církve, resp. jejích představitelů, k politickému dění. Domnívám se, že by Církev měla více sledovat dlouhodobé

trendy např. při tvorbě zákonů, a komentovat je z pozice sociální nauky Církve. Zaměřit se zvláště na chudé – na ty, kdo v naší celkově úspěšné společnosti nezvládli všechny změny a leží na jejím dně. Navrhovat a zčásti realizovat programy pomoci: právě ona, díky své sociální nauce, ví lépe než kdo jiný, že socialistická řešení nejsou ta pravá. Ale měla by se bránit kritice nebo podpoře konkrétních osob. Neměla by dávat doporučení, koho volit, zejména tehdy, kdy hlavním argumentem pro konkrétního kandidáta je jeho „noblesnost“. Témat, jež jsou důležitá a o nichž se nemluví, je víc než dost.

(Jen na vysvětlení uvádím, že sama jsem po delším uvažování volit nešla: nikdo mě nemůže nutit, abych si vybírala mezi morem a cholerou.)

*Michaela Freiová
publicistka a překladatelka*

Hlasovací bitva o to, zda bude z Hradu vanout cigareta či dýmka, je rozhodnuta. Neustále nespokojená a s povrchními slovy neustále se spokojící část národa spolu s omrzelou a svou lhostejností nejvíce dávající částí národa zvolila na příští pětiletku nespokojenost pro národ celý. Od pocintaných pivnic až po elitní kuloaary zaznívají různé analýzy a názory. I já jeden mám.

Aniž bych svatořečil knížepána a proklínal toho důchodce z Vysočiny, kterého natisknou na známky, přiznejme si, že málokdy se národu naskytla možnost tak jednoznačně rozlišit a zvolit mezi cestou slušného vychování a přímého jednání a cestou křivou, nabubřelou a nestydatě nízkou. Možnost byla, a byla zvolena horší varianta. Byla zvolena... kdo ji zvolil? 27 % národa (cca 2,8 mil. lidí) aktivně, volebním hlasem a 32 % (cca 3,4 mil. lidí) národa pasivně, volební neúčastí ve 2. kole prezidentské volby. 22 % (cca 2,3 mil. lidí) národa stálo o variantu lepší. 19 % (cca 2,0 mil. lidí) národa bez hlasovacího práva je odkázáno na naši volbu, tj. především děti a mládež, kteří ponесou důsledky našeho rozhodování. Demokracie nám tedy opět ukázala, že aktivita menšiny určuje směr celku, bez ohledu na to, zda volbu

provádí 281 zákonodárce nebo 8,5 milionu občanů.

Co lze příště udělat jinak, aby to dopadlo lépe? Volební výsledek nám jasně říká, že většina národa nemá v současnosti schopnost rozlišit mezi tím, kdo usiluje o slušnost, a tím, kdo se nerozpakuje k opaku, a zasadit se o morálně lepší řešení. Většina lidí v naší vlasti si není vědoma naděje na zlepšení, která tkví v jejich svobodě. Je na nás, menšině, abychom svým úsilím o slušnost a svou snahou o mravně uplatňování svobody dnes a denně přesvědčovali své okolí a postupně i většinu národa. Neříkám, že jsme ve všem naprosto dokonalí, dobří a správní, ale jde nám o to. Jde nám o každé vítězství dobra nad zlem v našem živo-

tě, v nás samých i v našem okolí. Je to boj v praxi každého dne a kroku. Budeme-li na tomto poli mít alespoň 51% úspěšnost, budeme s to vzbudit v lidech okolo důvěru, že dobro je skutečně možné. Z této důvěry se pak rodí i lepší volební výsledky. Jednoho kandidáta s dobrou pověstí může překřičet, zastrašit, umlčet a zneuctit i hrstka odpůrců, která opanuje prostředí reklamy, médií a tvorby „veřejného mínění“. Bude-li však dobrý kandidát kryt dobrou většinou, není se čeho bát.

Jdeme do sebe, učme (se) rozlišovat a žijme přesvědčivě, ať jsme tou menšinou, která určí směr celku, a ať má ta dobrá většina z čeho povstat.

*Ing. Vojtěch Macek
pracovník církevní správy*

RC MONITOR SI MŮŽETE OBJEDNAT NA ADRESE:

Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5, e-mail: redakce@claritatis.cz.

Jméno a příjmení:

Ulice:

Obec:

PSČ:

E-mail:

Počet výtisků:

Náklady na tisk a distribuci jednoho čísla jsou přibližně 20 Kč, což za rok činí 440 Kč. Periodikum je distribuováno zdarma a jeho vydávání je možné jedině díky zasláním darům. Všem dárcům Pán Bůh zaplať.

Letem světem

„Již dlouho jsem to věděl,“ řekl Mons. Georg Ratzinger v rozhovoru poté, co jeho bratr a náš milovaný Svatý otec Benedikt XVI. oznámil svou rezignaci. Osm let jeho pontifikátu znamená pro Církev obrovské bohatství a velkou míru požehnání. Byl to dobrý papež, dobrý nástupce svatého Petra, Otec všech, a jeho vliv na Církev 21. století přináší plody. Při své poslední veřejně sloužené mši svaté na Popeleční středu papež mimo jiné řekl: „Draží bratři a sestry, začínáme s důvěrou a radostí postní dobu. Ať v nás mocně zní výzva k obrácení: ‚obratte se k Bohu celým srdcem‘ přijetím jeho milosti, která z nás činí nové lidi onou překvapivou novostí, která je účastí na samotném životě Ježíšově. Nikdo z nás ať tedy není hluchý k této výzvě.“ K symbolu popelce a v podstatě i k charakteru celého postního úsilí pak Svatý otec dodal: „**Pravý učedník neslouží sobě samému či ‚publiku‘, nýbrž Pánu, v jednoduchosti a velkorysosti.** ‚A tvůj Otec, který vidí i to, co je skryté, ti odplatí (Mt 6,4.6.18).“ Chtělo by se ze slov Benedikta XVI. citovat více, aby snad nic neupadlo v zapomnění... Krok, který se papež rozhodl udělat, máme brát tak jako on sám – *con serenita e con serietà* – v klidu i vážně.

Agentura *Fides* přinesla zprávy o nuceném odchodu dvou řeholních komunit z Lybie. Bylo jim vyhrožováno ze strany muslimů. **Podobně jako v jiných přípá-**

dech vojenského vměšování Západu do záležitostí států s muslimskou většinou má také svržení libyjského režimu nepříznivé důsledky na postavení křesťanské menšiny v této zemi, jakož i na probuzení islamistického terorismu. Vyhnaná řeholní společnost působila v zemi více než sto let. Představený církevní správy v lybijském hlavním městě Mons. Martinelli o situaci

Koláž: mimi

řekl: „Jsme opatrní, ale jakožto představitelé Círky nemůžeme opustit křesťany, kteří zde žijí. V regionu Kyrenaiky tedy nyní zůstávají dvě komunity v Benghází, malá komunita v Tobruku a další malá komunita indických sester v Beida.“ Nezapomínejme na své bratry a sestry v zemích, kde jsou terčem pronásledování. A nemysleme si, že je to problém vzdálených zemí či jiných kontinentů. Vždyť např. diskriminace katolíků stále zuří i osmnáct let od skončení války

v Bosně a Hercegovině. Zkonfiskovaný majetek Círky, nedostatek základních potřeb a např. i odpojování elektriny domácnostem katolíků nebo odmítání ošetření kněžím v nemocnicích, to je dennodenní realita. Násilí na řeholnicích jakbysmet. Představená františkánských sester říká, že „obyčejný život je každým dnem o něco těžší“.

Možná jste si všimli obsahu inauguračního projevu znovuzvoleného prezidenta USA Baracka Obamy, který mj. řekl, že prý „**manželství homosexuálních osob je nezbytné pro pokrok národa**“. Ještě, že máme možnost obracet svůj pohled, podporu a modlitby a snad i osobní účast směrem k plánovanému **setkání rodin ve Filadelfii**. Předseda Papežské rady pro rodinu Vincenzo Paglia řekl, že setkání ve Filadelfii v roce 2015 bude důležitou událostí pro USA i pro celý svět, pokud jde o úlohu a význam rodiny ve společnosti. „Musíme zdůraznit význam rodiny a manželství, protože jsou základem společnosti a umožňují společnosti růst tím, že vytvářejí spojení mezi generacemi.“ „V tomto smyslu **chceme světu ukázat nejen význam rodiny, ale také to, že takové spojení je možné a že je opravdu, opravdu dobré**,“ prohlásil arcibiskup Paglia. Důvodem krize instituce manželství je podle něj nová ideologie individualismu – „Já“ je nyní důležitější než „my“.

-zd-

- 24. 2. Ne 2. neděle postní**
Gn 15,5–12.17, Žl 27, Flp 3,17 – 4,1, Lk 9,28b–36
- 25. 2. Po sv. Valburga, abatyše OSB**
Dan 9,4b–10, Žl 79, Lk 6,36–38
- 26. 2. Út sv. Alexandr, biskup**
Iz 1,10.16–20, Žl 50, Mt 23,1–12
- 27. 2. St sv. Gabriel od Bolestné Panny Marie, řeholník CP**
Jer 18,18–20, Žl 31, Mt 20,17–28
- 28. 2. Čt sv. Roman, opat**
Jer 17,5–10, Žl 1, Lk 16,19–31
- 1. 3. Pá sv. Suitbert, biskup, misionář OSB**
Gn 37,3–4.12–13a.17b–28, Žl 105, Mt 21,33–43.45–46
- 2. 3. So sv. Simplicius, papež**
Mich 7,14–15.18–20, Žl 103, Lk 15,1–3.11–32

- 3. 3. Ne 3. neděle postní**
Ex 3,1–8a.13–15, Žl 103, 1 Kor 10,1–6.10–12, Lk 13,1–9
- 4. 3. Po sv. Kazimír**
2 Král 5,1–15a, Žl 42, Lk 4,24–30
- 5. 3. Út sv. Teofil (Bohumil), biskup**
Dan 3,25.34–43, Žl 25, Mt 18,21–35
- 6. 3. St bl. Friedrich (Bedřich, Miroslav)**
Dt 4,1.5–9, Žl 147, Mt 5,17–19
- 7. 3. Čt sv. Perpetua a Felicitas, mučednice**
Jer 7,23–28, Žl 95, Lk 11,14–23
- 8. 3. Pá sv. Jan z Boha, řeholník**
Oz 14,2–10, Žl 81, Mk 12,28b–34
- 9. 3. So sv. Františka Římská, řeholnice**
Oz 6,1–6, Žl 51, Lk 18,9–14

Res Claritatis MONITOR – publicistický třináctidenní vydáváný o. s. Res Claritatis pod záštitou České dominikánské provincie. Noviny jsou zaměřeny na osvětu široké veřejnosti v oblasti života a postojů římskokatolické Círky jako prevence náboženské nesnášenlivosti a xenofobie. ISSN: 1214-8458. MK ČR E 15474. Adresa redakce: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5, e-mail: redakce@claritatis.cz, číslo účtu: 2400089111/2010. Šéfredaktor: Zdeňka Rybová. Výkonný redaktor: Mgr. Dagmar Kopecká. Redakční rada: fr. Mgr. Pavel M. Mayer OP, fr. Cyprián Suchánek OP, Mgr. Radim Ucháč, Mgr. Ondřej Vaněček. Teologický poradce: fr. Mgr. Pavel M. Mayer OP. Vychází s církevním schválením Arcibiskupství pražského č.: arc/419/10 ze dne 10. 9. 2010. Nevyžádané příspěvky a materiály se nevracejí.

